

R O N D
D E
S C H U T S B O O M

JAARGANG: 7

NUMMER: 3

DECEMBER 1987

STICHTING HEEMKUNDIGE KRING 'DE VYER HEERTIGANGHEN' GOIRLE

Doelstelling volgens de statuten:

De Stichting heeft ten doel de bevordering der studie van de heemkunde in de ruimste zin, in het bijzonder door:

- a. de bevordering der studie van de heemkunde in de lokale en regionale aspecten van archeologie, geologie, toponymie, flora, fauna, architectuur, historie, folklore, sociale geografie en taalgebruik;
- b. het aanwenden of doen aanwenden van de door deze studie verworven kennis ten bate van het lokale en regionale leefmilieu door het verrichten van relevante activiteiten;
- c. het in stand houden van een streekmuseum, heemerf 'De Schutsboom'.

Lidmaatschap en abonnementen

Leden van de Heemkundige Kring ontvangen het periodiek 'Rond de Schutsboom' gratis.

Losse nummers f 3,50.

Lidmaatschap Heemkundige Kring f 20,-- per jaar.

Gezinsleden f 6,50 per jaar.

Voor leden is de toegang tot de maandelijkse lezingen gratis.

Openingstijden

Het museum is open elke zondag van 15.00 tot 17.00 uur, en voor groepen op aanvraag bij het secretariaat.

Het archief is open elke zaterdag van 10.00 tot 12.00.

Adressen

Heemerf De Schutsboom, Nieuwe Rielseweg 41-43,
5051 PD GOIRLE.

secretariaat: Ralph Bunchestraat 2, 5051 KX GOIRLE,
tel. 013-342973

redactie: Venneweg 11, 5051 BN GOIRLE. tel. 013-342182

**HET VERSCHIJNEN VAN DIT PERIODIEK WERD MEDE MOGELIJK
DOOR DE FINANCIËLE BIJDRAGE VAN:**

Bloemsierkunst "Abcoven",
Abcovenseweg 23, 5051 PT GOIRLE. tel. 341388

AMRO-bank,
Kloosterplein 1, 5051 AR GOIRLE. tel. 349132

Café-Bar Benelux,
Dorpsstraat 1, 5051 CH GOIRLE. tel. 342272

van Berkel B.V. foliedaksystemen,
Ralph Bunchestraat 15, 5051 KW GOIRLE. tel. 342445

Boerenbond+ Bouwmarkt Goirle,
Weth. de Brouwerstraat 33, 5051 SJ GOIRLE.,

Garage Jac. de Brouwer,
Hoge Wal 1, 5051 PX GOIRLE. tel. 430935

Assurantiën Burgers en van Esch, voor verzekeringen,
hypotheken, financieringen, woningbemiddeling,
Tilburgseweg 43, 5051 AA GOIRLE. tel. 342129

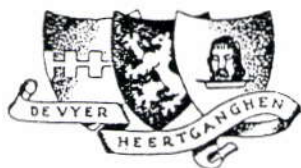
Chinees Indisch Restaurant "China Garden",
Tilburgseweg 12-14, 5051 AH GOIRLE. tel. 344594

Stichting "Goirles Belang",
p/a Dorpsstraat 18, 5051 CK GOIRLE. tel. 343486

Assurantiekantoor HEBU, eigenaar Fr. Burgers,
Lid NBVA garantie voor zekerheid.
Tilburgseweg 43, 5051 AA GOIRLE. tel. 342129

C. Hermans de Jong,
v. Haestrechtstraat 16, 5051 VD GOIRLE.

Keurslagerij Kees van Hest, tel. 341389
tijd. v. Haestrechtstr. 16, 5051 VD GOIRLE.

ROND DE SCHUTSBOOM

periodiek van: **STICHTING HEEMKUNDIGE KRING
"DE VYER HEERTGANGHEN"
GOIRLE**

secr.: Ralph Bunchestraat 2, 5051 KX GOIRLE. 013-342973
redactie: Venneweg 11, 5051 BN GOIRLE. 013-342182

jaargang: 7 nummer: 3 december 1987

INHOUDSOPGAVE

* Inleiding	blz.	2
* Van de voorzitter		3
* Gelicht uit oude archieven: - Niek Klooster		5
* Kerstgedicht: 't Klukske in d'n duvelsput		6
* Voor u gelezen door N. de Vries: 'Blikseminslag in de kerktoren'		8
* Onze vroede vaders van weleer: 'Roekeloze trottoiraanleg'- A. Houtepen		11
* Genealogie: onze familienaam -8- Joseph Wijdemans		13
* Tussen Ley en die Gemeynackeren: 'Het bestuur van de gemeynt' - J.C.J. Hoogendoorn		15
* Kerstgedicht: Dieren kunnen in de Kerstnacht praoten		2 8
* Volksgebruiken en wat dies meer zij C. Santegoets		31
* Stilstaan in de kruidentuin: 'De wintertuin' - Ton Sas		35

INLEIDING

Dit decembernummer van 'Rond de Schutsboom' beginnen we met een terugblik door onze voorzitter, Ton Sas.

In zijn vaste rubriek 'Stilstaan in de kruidentuin' vertelt hij ook hoe de duivel verjaagd moet worden in de zes donkere weken rond Kerstmis.

Cees Santegoets geeft u weer spreuken over het einde van het jaar.

De twee kerstgedichten zult u zich wellicht nog herinneren, want die hebben we in de kerstviering van vorig jaar gehoord.

N. de Vries is nog steeds aan het lezen naar aanleiding van onze jubileumuitgave en maakt melding van bliksem-inslag en branden in onze gemeente in de vorige eeuw.

Jan Hoogendoorn vertelt u over de gemeynt en hoe die democratisch bestuurd werd. Hij besteedt ook speciale aandacht aan het toponiem Bakertant, waar veel misverstanden over bestaan.

Over besturen gesproken, daar konden onze vroede vaders ook wat van. Ad Houtepen verhaalt over trottoiraanleg in de Bergstraat waarmee u zult lachen, al was de situatie voor de bewoners om te huilen.

Niek Klooster laat zijn licht gaan over oude archieven en ontdekt dat er in 1750 al bekeken werd welke instantie de 'sociale uitkeringen' moest verzorgen.

In Genealogie blijken we toch niet zulke gemakkelijke namen te hebben. Sarolea lijkt al moeilijk, maar leest u maar eens hoe het met Schuurkes precies zit.

Wij hopen dat u in de donkere dagen rond Kerstmis wellicht even gezellig onderuit kunt gaan zitten lezen. Prettige Kerstdagen en de beste wensen voor 1988.

de redactie.

BESTE HEEMVRIENDEN,

Nu dit jaar weer aan zijn laatste dagen toe is, wil ik graag even terug kijken naar wat er zoal bij het Heem gebeurd is.

Het is een jaar geweest met veel activiteiten.

Op 13 juni gingen we op excursie naar St. Geertruidenberg, waar we na de koffie een rondleiding hadden met mensen van de Heemkunde Kring aldaar. Na de lunch ging het naar Bergen op Zoom waar we het Markiezenhof bezocht hebben. Het was een gezellige en goed bestede dag.

Op 29 juni vond de opening plaats van de tentoonstelling "Goirle zoals het was in de 19e eeuw" door de burgemeester en werd het boek door de schrijver Jan Hoogendoorn gepresenteerd.

Deze tentoonstelling is goed bezocht en ook door mensen van buiten ons dorp.

Dit jaar is de leesgroep tot stand gekomen, die alles doorleest wat we aan boeken en tijdschriften hebben; een heel karwei, waar u, als u zin hebt, ook aan mee kunt doen.

Op 26 september waren we op de Hovel met een kraam bij de verenigingenpresentatie met informatie en een kwis waar velen aan meegedaan hebben.

De beide molens heeft u het afgelopen jaar ook regelmatig zien draaien. Daar wordt volop door de mulders op en aan gewerkt, ook het komend jaar, maar daarop loop ik nog niet vooruit.

Ook op het Heemerf is het afgelopen jaar weer volop gewerkt, in het archief, aan de gebouwen en op het erf. Ook zijn we begonnen aan de bouw van een nieuwe karloods en zijn er veel uren besteed aan rondleidingen

voor scholen en groepen, die naar het Heemerf kwamen kijken.

De eerste lezingen van dit winterseizoen zijn al geweest: 'de Pest in de Middeleeuwen' en 'Rond de Kribbe', twee heel geslaagde avonden.

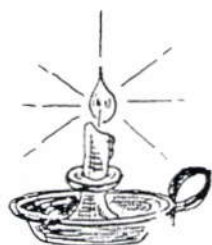
We besluiten het jaar met onze Kerstavond.

Het volgend jaar hopen wij u weer te ontmoeten op het Heemerf en bij onze activiteiten.

Namens het bestuur van de Heemkundige kring "De Vyer Heertganghen", wens ik u een zalig en prettig Kerstfeest en mag het nieuwe jaar dat brengen wat u ervan verwacht.

TON SAS,
voorzitter.

geLicht uit oude archieven

AKTE VAN VISVLIEP

OAA 864 MINUTEN VAN UITGEGANE BRIEVEN, 1657-1795

O.A.T., ongedateerd, + 1750.

Ed(ele) Eerwaerde Heeren (te).

Alsoo Johanna Corn(elisdochter) Bomans geboortig van uw Eer(waerde) plaets soodanig tot armoede is vervallen dat zij van gebrek soude hebben vergaen Indien niet door milde hantreyking daer in was voorsien, soo ist dat wij by deese UEd(ele) Eerw(aerden) seer vriendelijk versoeken deselve met milde uytreykinge te willen ondersteunen om te verhoeden dat het gedreygde onheyl haer niet overkoome, wy hebben reets uyt onse Arme kasse haer eenige uytreykinge in haere hoogdringende Nood laeten doen, dog de langdurigheyt doet ons Sulx verveelen en de ongehoudentheyte van ons Arme kasse tot assistentie van haer als van buyten Ingekomen noodsaeken ons deselve op het kragtigste aen Uw Eerw(aerden) te recommanderen niet twijffel(en)de of UEerw(aerden) Sullen deselve van haere Seijden soo veel mogel(ijk) assisteeren.

In welke verwagting wij D(e) Eer hebben te betuygen dat met agting zyn

J. v.d. Craem.

verzameld door Niek Klooster.

'T KLUKSKE IN D'N DUVELSPUT

"In het midden van het moeras van de oude hei, tussen het Riels Hoefke en de grote hoeve uit Alphen, ligt de Duivelsput, waar in de Kerstnacht om 12 uur een klok luidt. Niemand komt daarnaar luisteren, want het is een beruchte spookplaats." (Sinninghe)

Het volgende kerstgedicht legt uit hoe dat komt.

In de streek van Alphen was er 'n braove pestoor die hoedde z'n schaopkes vol ijver en vuur
Hij bouwde 'n schoon kerkske mee toren en koor
en prikte en baad, soms wel 'n uur.

Hoog in de toren daar hing ie unne klok die klepte meej volle klaank over waaien en akker.
As 's merges de kuster aon't hennepzeel trok,
heel de streek jao, riep ze dan wakker.

Mar iets toch - Moe'k zegge- waar nie in d'n haok:
d'n braove pestoor haj vergeten
z'n klukske te zeeg'nen, 'n pènlijke zaak,
die 'm zwaor op 't hart heej gezeten.

meej Kerstmis is toen 'n wonder vurval gebeurd:
op d'n toren stond trots, rechtop 't haontje
't Was stil en gin zuchje wend wier geheurd.
't Was Kerstnacht en hel scheen 't maontje.

Mar heur daar opeens in 't holst van de naacht begient 't vervaorlijk te waaien:
de stormwend huilt woest, meej raozende kraacht
en wild gaoget haontje aon't draaien.

Och, hoe de pestoor uit z'n sluimer verschrok
Hoetie z'n hart vuulde ontstellen!
Nog gekker ... daar gao in d'n toren de klok
aon't luije, aon't kleppen, aon't bellen!